

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 60 din. Plača in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Številka 43.

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Ljubljana, ponedeljek 15. aprila 1940

Cena posamezni številki 1.50

Vsega ni mogoče prevaliti

Železniške tarife nameravajo zvišati in sicer naj bi dalo zvišanje skupno z višjo vozarinsko takso skoraj 350 milijonov din. Za to vsoto bo torej gospodarstvo na novo obremenjeno. Ker pa je bilo že pred tem gospodarstvo prav občutno obremenjeno z višjimi davki, je ta novi povisek izdatkov tem bolj občuten.

Nalagatelj te novih bremen bodo najbrže ugovarjali, da bodo podjetja novo obremenitev itak prevalila na konsumente in da zato ne bodo podjetja od zvišanja železniške tarife prav nič trpela. To je absolutno zmotno mnenje, ki kaže veliko nepoznavanje trga. Kajti tudi vsaka cena za vsak predmet ima svoje meje in če cena to mejo prekorači, potem ga konsumenti ne kupujejo več in blago obleži. Upoštevati je vendar treba, da so posebno konsumenti v mestih zaradi vedno rastoče druginje že morali omejiti svoje nakupe do skrajnosti. More se reči, čim večja druginja, tem manjši promet po trgovinah. Drugače tudi biti ne more, ker večina mestnega prebivalstva živi od svojih mesečnih plač, ki pa so ostale večinoma iste ko pred nastopom druginje, če pa so tudi bile zvišane, se niso zvišale v tem razmerju ko druginja.

Edino kmetско prebivalstvo bi moglo kupovati več, ker je zaradi močnega zvišanja cen vseh agrarnih proizvodov dohodek kmetškega prebivalstva zelo narasel. Pa niti tu ni stvar tako enostavna. Samo v banovini Hrvatski je 2 milijona kmetov, ki morajo žito kupovati. V agrarno pasivni Sloveniji je položaj še razmeroma slabši. A tudi v Vojvodini in Srbiji je mnogo kmetov, ki morajo žito kupovati. Vse to prebivalstvo je torej od zvišanja cen agrarnih proizvodov le udarjeno in njegova kupna moč zmanjšana, ne pa povečana.

Stara resnica je, da prodaja kmetovalec čim prej in zato tudi slabo svoje pridelke, čim bolj je reven. Kadar gredo cene žitu visoko navzgor, takrat ni to žito nič več v posesti širokih kmetijskih slojev, takrat je že v rokah maloštevilnih, a bogatih posameznikov. Niti visoke cene agrarnih proizvodov zato niso posebno dvignile kupno moč kmetškega ljudstva. Če pa se kupna moč prebivalstva ni povečala, potem tudi ni mogoče vsako novo obremenitev blaga prevaliti na konsumenta, če se noče omejiti obseg trgovine.

Se posebej pa je prevelik bremen nemogoča za izvozno blago. Sicer so danes res izjemne razmere, da se surovine in kmetijski pridelki v tujini večinoma lahko prodajajo in da ni tuja konkurenca preveč močna. Toda v vsakem primeru tudi to ne drži in naš izvoz lesa v Nemčijo se je ustavil, ker je cena našega lesa prevelika. Pomisliti pa je treba tudi na to, da vlada tudi v vseh vojskujočih se državah načelo varčevanja in da tudi tam omejujejo ljudje svoje nakupe. To se bo poznalo zlasti pri sadju. Če bo železniška tarifa za prevoz sadja visoka, smo v nevarnosti, da bo sadni izvoz popolnoma prestal, ker bo z ozirom na drugo sadje predrag. Vse na svetu ima svoje meje in tudi cena za vsak predmet ima svoj maksimum in le na podlagi te resnice se sme izdelati tudi nova železniška tarifa.

To pa je tudi v interesu železnice same. Že davno ne more železnica konkurirati s tovornimi avtomobili, čeprav se ta prevoz obremenjuje z vse mogočimi bremenmi. Če bodo železniške tarife še bolj zvišane, bo nerazmerje med železniškimi cenami in prevozom

z drugimi vozili še večje in celo konjska vprega bo z uspehom konkurirala železnici.

Ne rečemo, da nekatero posebno drago blago zvišanja železniških tarif ne bi preneslo. Drugo vprašanje pa je, če je tega blaga toliko, da bi se zvišanje železniških tarif sploh splačalo. Pa naj bo že kakor koli, eno je na vsak način jasno. Če se že železniške

tarife revidirajo, potem se sme to zgoditi le s sodelovanjem zastopnikov gospodarstva, ker samo na ta način ne bodo zvišane železniške tarife v škodo gospodarstvu in tudi železnici sami. Kajti previsoke tarife bodo znižale tudi promet na železnicah in ni izključeno, da bo to znižanje prometa ubilo ves pričakovani finančni efekt zvišanih železniških tarif.

Dr. Gustav Gregorin — osemdesetletnik

Te dni je praznoval svojo osemdesetletnico eden najbolj zaslužnih naših primorskih voditeljev — dr. Gustav Gregorin. Da je postal pred vojno Trst naša svetla točka, je v največji meri zaslug dr. Gregorina. Predvsem je treba poudariti, da brez dr. Gregorinovega dela in njegove požrtvovalnosti ne bi imeli tržaški Slovenci svojega glasila »Eдинosti«, ki je tako uspešno združevala vse tržaške in tudi primorske Slovence v eni sami nepremagljivi volji napredka. Velika zaslug dr. Gregorina je nadalje, da je dosegel, da je postala tržaška okolica svoje voljno telo. Največje zasluge pa si je pridobil dr. Gregorin kot organizator gospodarskega življenja tržaških Slovencev. Tržaška hranilnica, Jadranska banka, Tržaška trgovsko-obrtna zadruga so bile ona močna gospodarska hrbtenica, ki je omogočala gospodarski dvig tržaških Slovencev in pri vseh teh zavodih je dr. Gregorin aktivno in večinoma tudi vodilno sodeloval. A tudi kot deželni in državni poslanec, kasneje pa kot član Jugoslovanskega odbora v Londonu se je dr. Gregorin neustrašivo boril za politične in nacionalne pravice svojega naroda.

Tudi kot publicist je bil delaven dr. Gregorin. Zlasti pa so bili upoštevani njegovi gospodarski članki. Tudi »Trgovski list« je imel čast, da je mogel objaviti več člankov dr. Gregorina. Ni niti treba še posebej omenjati, da je poleg vse te izredne delavnosti odlikoval dr. Gregorina tudi lep značaj, ki mu je v zvezi z njegovo nesebičnostjo pridobil povsod spoštovanje in ugled.

Osemdesetletnica dr. Gregorina je zato dogodek za naš narod, tem bolj v današnjih dneh, ko nam tako zelo manjka javnih delavcev dr. Gregorinovega kova.

Ob osemdesetletnici tudi naše iskrene čestitke dr. Gregorinu z iskreno željo, da bi nam bil ohranjen še mnogo let!

Zaloge žita bodo popisane

Cena pšenice je že dosegla 240 din, v nekaterih krajih pa tudi že 250 din. Še v večji meri se je dvignila cena koruze, ki je bila že po 190, a se bo najbrže dvignila še do 200 din. Ta visok dvig cen je povzročil veliko razburjenje, ker bi tako visoke cene zelo povečale draginjo. Na odločilnih mestih se zato razpravlja o možnosti popisa vseh razpoložljivih zalog pšenice in koruze, nakar bi se vse te količine odkupile po določenih cenah. Vsa razpoložljiva pšenica in koruza je namreč večinoma v rokah velikih proizvajalcev, ki izkoriščajo sedanje razmere in na debelo špekulirajo. Upajmo, da se o tem ne bo samo govorilo, temveč da se bo v kratkem tudi nekaj storilo!

Otvoritev Beogradskega velesejma

je bila v soboto dopoldne. Predsednik velesejske uprave Milan Stojanović je pozdravil goste ter v zbranih besedah poudaril pomen velesejma. Zaradi množice razstavljalcev se je pokazala potreba, da se postavi še en paviljon. Nadalje je napovedal, da se bo napravilo posebno sejmišče za kmetijsko-živinske razstave. Za njim je govoril predsednik beogradske občine Gjuričić in naglasil, da bo občina še nadalje podpirala velesejem. Letos bo dala velesejmu 2 milijona din za zgraditev novega paviljona, ki je potreben zaradi velikega števila razstavljalcev. Dočim je bilo na I. velesejmu le 650 razstavljalcev, jih je danes 850. Nato je trgovski minister dr. Andres s krajšim govorom otvoril velesejem. Otvoritev so se udeležili številni ministri, diplomati in druge odlične osebnosti.

Seja Zveze industrijcev

Dne 10. t. m. popoldne je bila plenarna seja uprave Zveze industrijcev za dravsko banovino. Seji je predsedoval predsednik Zveze industrijcev Avgust Praprotnik, ki je v svojih uvodnih besedah poudaril stališče industrije k davčni reformi. Industrija se noče odtegovati svojim dolžnostim do države ter se zaveda, da morajo davkoplačevalci spriti sedanji izredni razmer doprinesati večje žrtve za državno skupnost, vendar pa davčna bremena ne smejo iti preko zmogljivosti davkoplačevalcev. Industrija tudi ne more odstopiti od načelnega stališča, da se davčna bremena sorazmerno porazdelijo na vse pridobitne sloje. Za narodno gospodarstvo ne bi bilo koristno, ako bi se s pretiranim obdačevanjem zavrla vsaka tvorba domačega kapitala. Dosedanja skupna prizadevanja gospodarskih korporacij radi primerne omejitve novih davčnih predpisov so dosegla le skromne uspehe ter bo treba delo v tem pravcu nadaljevati.

Predsednikovo poročilo omenja nato težave, ki jih ima industrija pri preskrbi s surovinami. V splošnem državnem in narodnem interesu je, da se industriji ne le omogoči nabava zadostnih količin za tekoče potrebe, temveč da se ji nudi tudi prilika, da si ustvari čim večje rezerve surovin za nepredvidene primere. Zaradi nezadostne preskrbe s surovinami so morala mnoga podjetja svoje obratovanje omejiti. Iz dobre zaposlenosti v nekaterih strokah se ne smejo delati prenaplajeni zaključki. To velja zlasti za našo **ekspornostno industrijo**, ki je imela mnogo starih zaključkov po nizkih cenah, zбог česar ni mogla v zadostni meri izkoristiti novih višjih cen, ki so se pričele med tem v posameznih strokah že zopet gibati navzdol. Na splošno je današnji položaj industrije vse prej nego rožnat ter ne gledamo brez resnih skrbi v bodočnost.

Sledilo je obširno poslovno poročilo, katero je podal glavni tajnik dr. Adolf Golia. Poslovno poročilo se obširno bavi z vprašanjem industrijskih surovin ter omenja zlasti razmeroma uspešno zaključena pogajanja z organizacijo italijanske tekstilne industrije v Milanu radi izvršitve starih zaključkov za dobavo bombažne preje iz Italije. Radi enakomerne razdelitve bombažne preje domače proizvodnje na vse domače tkalnice se razpravlja v okviru nedavno ustanovljenega posvetovalnega odbora za tekstilno stroko pri ministrstvu za trgovino in industrijo ter se bo verjetno že s 1. majem t. l. pričelo z dodeljevanjem preje posameznim domačim tkalnicam. Narodna banka in ostala pristojna mesta kažejo mnogo razumevanja, da se omogoči preskrba industrije s surovinami ter da se da industriji v to svrhu na razpolago čim več deviz. Vendar izgleda, da v tem pogledu še niso izčrpane vse možnosti. Večja pozornost naj bi se posvečala **kompensacijskim poslom** ter je želja industrije, da bi se tozadevne prošnje obravnavale dobrohotneje.

Poslovno poročilo se bavi nato s težavami pri uvozu in izvozu ter omenja zlasti težave, ki jih ima naša eksportna industrija glede dostavljanja vagonov za izvoz. Zveza industrijcev je v tem pogledu pokrenila vse, kar je bilo v njenih močeh.

Posamezna podjetja imajo tudi težave zaradi pomanjkanja bencina, zlasti ona, ki prevažajo surovine ali izdelke s tovornimi avtomobili, ter ona, ki prodajajo svoje izdelke s posredovanjem trgovskih potnikov, ki morajo potovati z avtomobili. Zveza industrijcev si prizadeva, da bi se dale industriji za poslovne svrhe zadostne količine bencina.

Poročevalec obravnava nato

pravno reformo z meseca decembra in najnovejšo davčno novelo ter z zadoščenjem omenja izenačenje industrijskih podjetij z ostalimi pridobitnimi podjetji glede obveznosti vodenja poslovnih knjig. Poslovno poročilo omenja tudi ostale omilitve davčnih določb v zadnji davčni noveli. Pogrešajo se pa primerne prehodne odredbe glede onih podjetij, ki dosedaj niso bila dolžna voditi knjig, a se po novih predpisih obdačijo po knjigah. Način vodenja poslovnih knjig naj bi se zlasti z ozirom na mala podjetja čim bolj poenostavil ter naj bi se v tem pogledu izdala natančna navodila.

Kar se tiče zvišanja skupnega in luksuznega davka, je industrija zlasti prizadeta po onih določbah, ki obremenjujejo vmesne proizvode, ki se v podjetju samem predelajo v končni izdelek. Tudi so nekatere postavke nove tarife skupnega in luksuznega davka odločno previsoke ter bi se morale znižati.

Nove izvozne carine na prede-

lan les utegnejo našemu lesnemu izvozu škodovati. Zlasti se je prezrlo, da pri že storjenih zaključkih izvozne carine ni možno prevesti na kupca. Zveza industrijcev se je ob ponovnih prilikah izrekla proti trošarinski politiki onih občin, ki obremenjujejo s trošarinami industrijske surovine in pomožna sredstva proizvodnje, zlasti premog in električno energijo. Take trošarine so narodnogospodarsko škodljive ter se ne bi smele odobrovati.

Končno se bavi poslovno poročilo z nameranim zvišanjem železniške tarife ter izreka mnenje, da je treba to vprašanje obravnavati z vso opreznostjo, ker bo imelo zvišanje železniške tarife za neizogibno posledico podražitev raznega blaga, in to baš v času, ko skuša država z uvedbo kontrole cen zavezati draginski val.

Po odobritvi poslovnega poročila je uprava razpravljala o računskem zaključku, o proračunu ter o ostalih predlogih za letno skupščino Zveze industrijcev.

Severno-švedski železni rudniki

Laponci v severni Skandinaviji so vedeli že davno, da se nahajajo tu velika ležišča železne rude, vendar so o tem molčali, ker so se bali, da bo privabila železna ruda tuje delavce, ki bi jih potem pregnali z njih pašnikov. Toda polagoma se je le zvedelo o teh ležiščih in že l. 1736. je dala švedska vlada preiskati te kraje in začeli so kopati železno rudo, čeprav v zelo skromnem obsegu. Železno rudo so morali takrat s severnimi jeleni prepeljati do Tornea, kar je bilo silno drago in tudi zamudno. Opustili so pridobivanje železne rude in za dolgo vrsto let so bila ta železna ležišča čisto pozabljena.

Železnica je zopet vzbudila spomin na to železno rudo, ker se je mogla s pomočjo železnice ruda z lahkoto pošiljati naprej. L. 1875. je velika znanstvena komisija ugotovila, da se nahajajo okoli Kirune naravnost neverjetno bogata železna ležišča. Kiruna leži severno od polarnega kroga ter je oddaljena 1542 km od Stockholma ter 170 km od Narvika. Železna ruda je tu v velikem gorskem grebenu, čigar najvišji vrh je 748 metrov visok. Na mnogih mestih je železna ruda čisto pri vrhu, drugod pa je treba najprej odstraniti vrhno skalnato ploskev in že se pride do rude. Rudo kopljejo v dnevnem kopu, v terasah, ki so 15 do 20 m visoke. Globoka vrtnja so dokazala, da sega železna ruda 300 m pod morsko gladino. Vso količino železne rude cenijo tu na 1-2 milijarde ton, od katerih je bilo dosedaj pridobljenih samo 30 milijonov ton.

Železna ruda je odlična ter vsebuje od 65 do 67% železa.

L. 1898. je sklenil švedski parlament, da se začne graditi železnica iz Gällivare do norveške meje. Istočasno pa je sklenila norveška vlada, da zgradi železnico od norveške meje do Narvika, ki je vse leto ledu prost. Kiruna je s tem našla dostop na svetovne trge.

Ko je bila zgrajena železnica, so začeli pridobivati železno rudo z vsemi modernimi pripomočki in danes so ti železni rudniki tehnično na višku. Eksplozija za eksplozijo sledi na terasah, nato se pripeljejo baterije velikanskih lopat, ki napolnijo svoje lačne gobce z rudo in jo vsujejo v pripravljene transportne vozove. Male električne lokomotive prepeljejo nato vso rudo v oddelke, kjer rudo zdrobe, zdrobljena ruda pa pade v globoke rove, ki se nahajajo v podzemnem rovu in tu pade ruda naravnost v pripravljene železniške vagonne. Vsak tak vagon

vzame 35 ton rude. Iz vsakega vagona vzamejo vzorec, ki ga preiščejo v laboratoriju. Prodajna cena rude je odvisna od analize laboratorija.

Transport železne rude je sijajno organiziran. 28 vagonov sestavlja vlak, ki vozi 980 ton železne rude. Na vzočju železne gore je eden največjih ranžirnih kolodvorov, od koder vodijo električne lokomotive železno rudo v pristanišče. V Narviku so zgrajeni trije velikanski keji za sprejem železne rude. Na največjem morata istočasno dva parnika po 12 tisoč ton nakladati železo. Železniški vagoni pridejo skoraj tik do ladij. Dno vagonov se odpre in železna ruda se vsuje po dolgih koritih v notranjost ladij. Vse naprave so tako moderne, da je mogoče v eni uri naložiti na ladjo 800 do 1000 ton železne rude.

70 do 80 odstotkov vse te rude je šlo v Nemčijo. Ker prihaja železna ruda vsak dan v Narvik, se včasih naberejo cele gore z milijoni ton železne rude. S tem je poskrbljeno, da je v pristanišču vedno zadosti rude za ladje, tudi če bi nastale motnje v železniškem dovozu.

Pogled na Železno goro je poseben čudovit, kadar posije nanjo sonce, ker se bliska železna ruda ter se svetlika v najrazličnejših barvah.

»Službeni list«

kr. banske uprave dravske banovine z dne 6. aprila je objavil: Uredbo o spremembah in dopolnitvah zakona o taksah — Uredbo o izločitvi občin Čatež in Vel. Dolina iz območja okrajnih sodišč v Kostanjevici in Krškem ter njiju pripojitvi k območju okr. sodišča v Brežicah ter izločitvi kat. obč. Biš iz območja okr. sodišča v Sv. Lenartu in pripojitvi k območju okr. sodišča v Ptuj — Uredbo o spremembah in dopolnitvah zakona o likvidaciji agrarne reforme na veleposestvih — Pravilnik o izdajanju in uporabljanju »bonov za odplačilo kmetijskih dolgov« (čl. 18. uredb) — Dopolnitev naredb št. 3. o omejitvi prodaje tekočega goriva — Odločbo o količini bencinske mešanice, ki se oddaja na karte (kupone) za pogon motornih vozil — Uredbo o prispevanju občin občinskim kmetijskim skladom in sreskim odborom — Odredbo o postavitvi predsednika in podpredsednika mojstrske izpitne komisije pri Zbornici za TOI v Ljubljani — Razglas o ustanovitvi samostojne rimskokatoliške župnije sv. Jožefa v Studencih pri Mariboru.

Politične vesti

Boji na Norveškem se vodijo z vedno večjo srditostjo, in sicer na morju, v zraku in na kopnem. Na morju je premoč zaveznikov evidentna in je Nemčija po švedskih vesteh odrezana od Norveške, ker so zavezniški miniralni Kategat in Skagerak ter vsa norveška pristanišča, ki so zasedena od Nemcev. Nemci prevažajo sedaj čete na Norveško v letalih.

Od pomorskih dogodkov je najvažnejša angleška zmaga pri Narviku. Angleške bojne ladje so vdrle v norveško pristanišče in potopile štiri nemške rušilce, nato pa še ostale tri, ki so pobegnili v notranjost fjorda. Nemško poročilo pa se precej drugače glasi in ve povedati le o angleških izgubah, dočim za lastne pravi, da še niso ugotovljene. Vsekakor bo tudi o tej bitki kmalu resnica znana. Vse kaže, da je Narvik sedaj v angleških rokah.

Letalski boji na Norveškem so bili zelo številni in zelo hudi. Takozvana ko angleška poročila priznavajo tudi lastne izgube, v višini teh izgub pa se razlikujejo. Gotovo je to, da so angleška letala ponovno bombardirala letališče Stavanger, nemške bojne ladje v Bergenu in imela več spopadov z nemškimi letali. Nemška letala pa so bombardirala mest Elverum in Eidsvoll ter ju popolnoma razdejala. Letalske izgube tako na nemški kot na angleški strani pa so vsekakor znatne.

Na kopnem je odpor Norvežanov vedno večji in tudi učinkovitejši. Norvežani so se mogli polagoma organizirati. Boji se vodijo mestoma na podoben način, kakor so se bili boji na Finskem. General Erikson poroča, da se mu je posrečilo prebrgati telefonsko zvezo med Nemčijo in Oslom ter razdejati električno centralo v Oslu, da je mesto sedaj v temi. Norvežani poročajo, da so ne le ustavili nemško prodiranje, temveč jih na nekaterih krajih potisnili tudi nazaj. Po italijanskih vesteh je na Norveškem 100.000 nemških vojakov.

Bliskovita vojna se je ponesrečila, kakor sodijo švedski listi. Deloma zaradi težavnega norveškega terena, deloma zaradi hitrega nastopa zaveznškega brodograja, kar je omogočilo, da so se Norvežani znašli. Mnogo je k temu pripomogel tudi odločni nastop norveškega kralja Hakona, ki kaže že od torka ni silek škornjev in ki je že parkrat komaj ušel smrti, ki mu je grozila od napadov nemških letal.

Predsednik Roosevelt je prepovedal vsako izplačevanje v Združenih državah Sev. Amerike depniranega norveškega ali danskega premoženja. Prepoved naj prepreči, da bi se mogla okupacijska oblast na Danskem ali Norveškem polastiti tega denarja.

Novi od Nemcev postavljeni norveški predsednik vlade je poslal na vsa norveška poslanstva in konzulate okoliščino s pozivom, da se ravna samo po navodilih njegove vlade. Niti en konzulat ali poslanstvo ni odgovorilo na njegovo okoliščino.

Ameriška vlada je izjavila dose-danemu danskemu poslaniku, da samo njega priznava kot zakonitega danskega zastopnika.

Neka švedska križarka je pripe-ljala v švedsko pristanišče dve nemški transportni ladji, od katerih je bila ena težko poškodovana. Mnogo nemških vojakov je bilo ranjenih. Skupno je bilo na obeh ladjah 2000 nemških vojakov, ki so bili internirani.

10.000 Kanadcev se je prijavilo norveškemu gen. konzulu v Torontu kot prostovoljci. Tudi iz USA se je prijavilo veliko ljudi kot prostovoljci za norveško vojsko. Večina tujih prostovoljcev, ki so se borili na strani Fincev, je odšla na Norveško, da se bori proti Nemcem.

Nemskim vojakom na fronti pošiljajo iz Berlina, kakor poroča kodanski list »Politiken«, veliko Hitlerjevih knjig »Mein Kampf« in sicer v originalni izdaji z napadi na Rusijo in komunizem.

Italijansko stališče v sedanji vojni označujejo nekateri švicarski listi tako, da sicer Italija simpatizira z Nemci in da ne prikriva svojega nezadovoljstva z zavezniški, da pa se še noče zaplesti v vojno.

Italijanska vlada je sklenila, da bo pozvala pod orožje še pet letnikov.

Vrhovni svet svetovetov je sprejel predlog Zdravskega, da se ustanovi 13. sovjetska zvezna republika, namreč Finska sovjetska karelijska republika, katere glavno mesto je Viborg. Ustava za novo republiko bo v kratkem izdelana. Predsednik nove republike je Kuusinen, o katerem so nekateri listi že poročali, da je bil ustreljen.

Sovjetske čete so izročile Finski mesto Petsamo in ozemlje, ki pripade Finski po mirovni pogodbi. Sovjeti so popravili elektrarno in izročili vse stavbe popravljene.

Denarstvo

Mednarodni devizni trg

je bil pretekli teden čisto pod vtisom skandinavskih dogodkov. Tehnična pozicija posameznih valut je bila čisto brez pomena. Prejšnji teden so zaključile devize Pariz z 9'045, London 15'96 in Berlin 178'70. V noči od ponedeljka na torek je začela Nemčija svojo akcijo proti Dansk in Norveški. Curiški devizni trg je takoj reagiral na te dogodke. Devize zavezniških držav so popustile, Berlin pa je ostal neizpremenjen, notiranja skandinavskih držav pa so bila črtana. Devize zavezniških držav so padale do srede popoldne, ko je bila zavezniška akcija še popolnoma neznana. V četrtek se je začel tečaj zavezniških deviz popravljan, dočim je začel Berlin padati ter padel na 176'75. V četrtek so namreč bile znane nemške pomorske izgube. V petek so se zavezniške devize še nadalje okrepile, a istočasno tudi Berlin. Na koncu tedna so zavezniške devize znova popustile, dočim se je Berlin popravil. Končni efekt gibanja tečajev na curiški borzi je bil naslednji.

	6. IV.	13. IV.
Pariz	9'045	8'81
London	15'96	15'55
New York	455'875	446—
Bruselj	75'90	75—
Amsterdam	236'775	236'775
Berlin	178'70	177'80
Milan	22'50	22'50
Stockholm	106'20	105'50

Položaj na mednarodnem efekt-nem trgu je bil približno isti, samo da je bilo gibanje tečajev še močnejše. Prevladala je besistična tendenca, zlasti za državne vrednostne papirje.

Vsi tečaji popustili

Kakor na mednarodnem trgu, tako so politični dogodki povzročili tudi na beograjski borzi, da so vsi tečaji nazadovali, kakor je razvidno iz naslednjih števil:

	5. IV.	12. 4.
2-5% vojna škoda	446—	440'50
7% investicijsko	100—	99'50
4% agrarne	53'50	51'25
6% begluške	78—	76'50
6% dalmatinske	71'50	70'25
6% gozdne	71'50	70—
7% Blair	93'50	92'50
8% Blair	101'25	100—
7% Seligman	102—	101'50

Angleški funt je padel od 197 na 195'82. Dolar je bil ves teden po 55—. Klirinška marka je bila po 14'80.

Stanje Narodne banke

Izkaz Narodne banke z dne 8. aprila navaja naslednje izpremembe (vse številke v milijonih dinarjev):

Kovinska podloga se je povečala za 5,3 na 2.051,5.

Devize izven podloge so se zvišale za 43,5 na 916,5.

Vsota kovanega denarja se je zmanjšala za 25,7 na 429,0.

Posojila so skupno padla za 14,9 na 1.799,8, in sicer so se zmanjšala menična posojila za 18,9 na 1.724,3, lombardna pa so se dvignila za 4,0 na 75,4.

Eskont bonov za narodno obrambo se je zvišal za 2,0 na 1.918,0.

Boni finančnega ministrstva so ostali z 839,4 neizpremenjeni.

Otok bankovcev se je zmanjšal za 5,5 na 10.394,5. (Po izkazu z dne 31. III. se je povečal za 200,5).

Skupna vsota obvez na pokaz je narasla za 14,5 na 1.888,2.

Razna pasiva so se povečala za 2,9 na 352,9.

Skupno kritje se je dvignilo na 26'72 %, dočim samo zlato kritje na 26'47 %.

Obrestna mera banke je ostala še nadalje neizpremenjena.

Odlog plačil

je podaljšalo kmetijsko ministrstvo od 3 na 6 let Hranilnici in posojilnici v Preserju.

Občni zbori

40. redni občni zbor Ljubljanske kreditne banke v Ljubljani bo v soboto 27. aprila ob 15. v bančni dvorani. Zborovanja se morejo udeležiti samo delničarji, ki položijo pri centrali v Ljubljani ali pri podružnicah banke osem dni pred zborovanjem vsaj deset delnic.

Celjska posojilnica d. d. v Celju ima redni občni zbor 17. aprila ob 17 v sejni dvorani Celjske posojilnice v Narodnem domu v Celju. Na dnevnem redu je tudi dopolnilna volitev v upravni in nadzorni odbor.

Okrajna hranilnica in posojilnica v Škofji Loki ima redno letno skupščino v petek 26. aprila ob 18. v hranilnični posvetovalnici. Če ob

napovedani uri skupščina ne bi bila sklepna, je pol ure kasneje ob vsakem številu navzočih združenikov sklepna druga skupščina.

Dolnelendavska hranilnica d. d. v Dol. Lendavi ima 66. letno redno glavno skupščino 18. aprila ob 15. v svoji posvetovalni dvorani.

Prekmurska banka d. d. ima 66. redni občni zbor v Murski Soboti 19. aprila ob 14. v svojih poslovnih prostorih.

Borza v Kodanju je za nedolocen čas zaprta. Dansko trgovsko ministrstvo je odredilo ustavitev notiranja tečajev.

Za 60 milijonov funtov zlata je te dni pripeljala neka angleška ladja v Newyork. V ameriških ban-

kah je danes za približno 300 milijonov funtov tujega zlata. Skupno z ameriškim zlatom je danes v USA 70% vsega zlata na svetu.

Poročilo Banke d'Italia so znašale njene rezerve v zlatu in devizah dne 31. decembra 1939 nad 3 milijarde lir, od tega 2,7 milijarde lir v zlatu. Otok bankovcev je znašal istočasno 24,5 milijarde lir, v marcu pa je padel na 22,5 milijarde lir. Poročilo banke pravi, da je zaradi manjšega obtoka bankovcev ter stabilnega tečaja italijanske lire na tujih borzah vsaka nevarnost inflacije odpravljena.

Upravni odbor Reichsbanke je sklenil, da zniža obrestno mero za pol odstotka, da znaša odslej ta za menična posojila 3 in pol, za lombardna pa 4 in pol odstotka.

Emisijska banka za generalni gubernat na Poljskem je izdala svoje bankovce za 2, 5, 10, 50, 100 in 1000 zlotov. Novi bankovci se zamenjujejo s starimi al pari.

Problem ljubljanskega tovarnega kolodvora

se mora želenkrat rešiti!

Na občnem zboru ljubljanskega združenja je podal o tem g. Dominik Čebin obširen in z velikim odobravanjem sprejet referat, iz katerega posnemamo naslednje.

O problemu ljubljanskega kolodvora se zanima naša javnost že dolga leta. Nekako ob stran potisnjeno pa je ostalo vprašanje tovarnega kolodvora in razkladalnih tirov, ki pa je za nas poslovne ljudi prvenstvene važnosti, ki imamo vsak dan tu opravka. Zato je umevno, da se naše združenje že dolga leta bori za ureditev ljubljanskega tovarnega kolodvora.

Naša akcija za kanalizacijo in tlakovanje razkladalnih prostorov datira že od leta 1932. Predlagali smo takrat, da bi si prostovoljno naložili neki vagonski davek, ki bi bil znašal letno ca. 300.000 din in ki bi se porabil za sodobno ureditev razkladalnih prostorov. Žal je ostala ta naša ponudba neupštevana, ker ni bilo mogoče iz Beograda dobiti kredita za izvedbo teh prepotrebnih del.

Našo zahtevo smo potem ponavljali leto za letom in svoj predlog o prispevku 300.000 din obnovili spomladi leta 1936. Dobili smo od direktorije odgovor, da je stvar v obravnavi, da pa je izvedba tlakovanja projekt obsežnega dela, ki bo v zvezi z znatnimi stroški in je zato direktorija vezana na pristojno dodelitev kredita za kritje teh izdatkov. S tem je bila stvar spet odložena na nedolocen čas, situacija na tovarnem kolodvoru pa je postajala vse bolj obupna in že naravnost škandalozna.

To stanje smo podrobno opisali v posebni vlogi na direktorijo državnih železnic. V tej vlogi se pravi med drugim:

Položaj na razkladalnih prostih tirih je obupen in čeprav ga dnevno pasira na stotine težko nato-vorjenih avtomobilov in voz, je slabše vzdrževan ko podeželska cesta III. reda.

Povprečni mesečni promet znaša na tovarnem kolodvoru mnogo nad 10.000 vagonov. V jeseni se to mesečno povprečje še dvigne. Vse to blago se razklada in odvažna na prostorih, ki se vzdržujejo samo s tem, da se dvakrat na leto blato površno postrga, nato pa deloma posuje s slabim gramozom. Izvedena ni niti najbolj primitivna kanalizacija. Samo en jarek je, ki ob deževju naraste v neprehojen potok. Niti greznice se ne izpraznjujejo pravočasno ter se iz njih izli-vajo njih vsebina, ki po zimi zale-

deni, poleti pa razširja neznosen smrad. Če zapade sneg, ga morajo stranke same odkidati, da pridejo do vagonov. Tako škandaloznih dostopov k prostim tirom ni niti v malih mestih.

Zalostna resnica je, da železniška uprava dosedaj še ni nič storila za odpravo teh silnih nedostatkov na ljubljanskem tovarnem kolodvoru. A ravno od tovarnega prometa ima železnica največji dohodek in bi bilo zato samo pravilno, če bi povečala skrb za te njej tako donosne objekte.

Vse intervencije trgovcev, da se odpravi ta mizerija, so bile dosedaj zaman. Iz kaldrminskega fonda bi se mogla dobiti potrebna sredstva, a se to ni storilo.

Zahtevamo, da se kanalizira in tlakuje prostor pred tovarnim kolodvorom.

Uspeh te in prejšnjih naših vlog ter intervencij je končno vendar bil ta, da smo že leta 1937. meseca februarja prejeli obvestilo, da je generalna direktorija državnih železnic v Beogradu usvojila predlog ljubljanske direktorije za tlakovanje in kanalizacijo ljubljanskega tovarnega kolodvora v proračunanem znesku dveh in pol milijona dinarjev. Generalna direktorija je tudi zaprosila finančno ministrstvo za tozadevni kredit. Kljub intervencijam naše Zbornice in ljubljanskih narodnih poslancev pa finančno ministrstvo tega kredita ni odobrilo.

Naše intervencije smo nato obnovili ob proračunski debati v narodni skupščini pomladi leta 1938., žal z istim neuspehom kakor leto prej. Ob nastopu sedanjega direktorja državnih železnic v Ljubljani ing. Kavčiča smo 29. novembra leta 1938. v deputaciji, kjer so bile zastopane poleg našega združenja vse ostale naše strokovne organizacije in tudi predstavnik mestne občine, izročili g. direktorju ponovno vlogo za nujno rešitev tega vprašanja. Na to vlogo smo prejeli od direktorije državnih železnic v Ljubljani 16. januarja 1939 rešitev v kateri se pravi, da je ljubljanska direktorija vsako leto ob obravnavanju predlogov za investicijska dela vstavljala tudi znesek 2 milijona 500.000 dinarjev za ureditev prostora pred tovarnim kolodvorom. Tega kredita pa direktorija dosedaj še ni mogla dobiti. Da pa se vsa zadeva pomakne naprej, je sklenila direktorija, da sama izvrši kanalizacijo cestnega prostora in njegovo priključitev na mestno kanalizacijo. To bo veljalo 100.000 dinarjev in se morejo ta dela začeti šele z novim proračunskim letom.

Glede tlakovanja pa je še nadalje vse odvisno od odločitve finančnega ministrstva, kako se porabijo dohodki kaldrminskega fonda.

So pa še druge nevšečnosti na ljubljanskem tovarnem kolodvoru,

ki jih je treba v obojestranskem interesu nujno odpraviti. Zadnja leta se ob količakai pojačenem prometu pojavlja težava, da vagoni, ki pridejo v Ljubljano, stojijo na raznih tirih cel dan in še več, namesto da bi se takoj oziroma v najkrajšem času dali strankam na razpolago radi razkladanja. Stranke trpimo škodo radi čakanja in prepozne dostave, kar je zlasti občutno pozimi, prav tako pa ima od tega škodo tudi železnica sama, ker si s tem še sama ustvarja pomanjkanje vagonov. Tudi sicer nam gre železnica premalo na roko. Vso zimo, ko je že sredi popoldneva skoro tema, sta na raz-

kladalnih tirih namesto šestih gorili samo dve svetilki, ker ni bilo kredita za obločnice, in je celo za to bagatelo bila potrebna intervencija na direktoriji. Lani smo nujno prosili železniško upravo, da bi poleteli, ko se na tovarnem kolodvoru za vsakim vozilom dvigajo celi oblaki prahu, dala stalno škropiti razkladalne tire, pa se je celo ta resnična potrebna zadeva zataknila na nekem kompetentnem in kreditnem vprašanju in na tovarnem kolodvoru je škropil samo dež, kadar ga je pač kaj bilo.

Neprilike na našem tovarnem kolodvoru izvirajo predvsem iz dejstva, da je ves ljubljanski kolodvor za tolik promet odločno in že davno premajhen. Druga težava je v nezadostnem kreditu, največja pa v pomanjkanju oziroma preobremenjenosti osebja. Pred leti so bile izvedene obsežne redukcije osebja, novih nastavitvev pa sedaj kljub mnogo povečanemu prometu ni. Ukinjen je bil gorenjski tovarni kolodvor in prenešen na glav-nega, ukinjeno ranžiranje v Zalo-gu in prenešeno na že itak prenatrpane prostore ljubljanske postaje. To vse ima za posledico, slabše in pomanjkljivo funkcioniranje prometa samega.

Predno končam, smatram za umestno, da se ob tej priliki in iz tega mesta zahvalim vsem organizacijam, ki so nas pri naših intervencijah vedno rade podprle, za njihovo vsestransko pomoč, tako zlasti Zbornici za TOI, Zvezi trg. združenj, Zvezi industrijecev, Društvu industrijecev in veletrgovcev, mestni občini ljubljanski in ljubljanskim narodnim poslancem, za izvedbo dosedanjih del pa gosp. direktorju ing. Kavčiču, ki je prvi premaknil to za nas velevažno vprašanje z mrtve točke.

Povpraševanja po našem blagu v tujini

168 — Gdansk (Goldenhafen): kopre,
169 — Tel-Aviv: verige vseh vrst, kabli, žične mreže,
170 — Bremen: mezdrovina, droge, ščetine, vinski kamen,
171 — Aleksandrija: škrob iz koruze, pšenice in krompirja, cigaretni papir, ovojni papir, siri, žepni robci.
172 — Claydon Ipswich Suffolk (Anglija): keramika in stekleno blago,
173 — Brasov: farmacevtske droge,
174 — Basel: salama,
175 — Hamburg: suhe višnje, koščice češenj, breskev in češpelj, paprika, suhe gobe, pečli češeni in češpelj, suha povrtnina, rastlin-ski odpadki za začimbe, češenj in čebula,
176 — Tirschenreuth: vina, likerji in vseh vrst konzerve,
177 — Tallin: predelana koža, feromangan, kaolin,
178 — Carigrad: otroški vozički in trotineti,
179 — Berlin - Schmargendorf: gospodarski svetnik nudi svoje usluge tako za uvoz kakor tudi za izvoz,
180 — Hamburg: pepsin iz svinjskih in govejih želodcev,
181 — Sfax: krompir in druga povrtnina,
182 — Montevideo: ponuja se zastopnik za rezan les, za tkanine iz bombaža ter druge proizvode, ki pridejo v poštev za tamkajšnji trg,
183 — M. Gladbach a. Kelzerbad (Nemčija): ponuja se zastopnik za živila,
184 — Blerick Vanlo (Nizozemska): kalcijev acetat,
185 — Berlin: usnjene torbice v narodnem slogu, razne vrste,
186 — Bratislava: ponuja se zastopnik za rude in kovine,
187 — Chicago: ženske rute za glavo,
188 — Bremen: žajbljevo olje,
189 — Amsterdam: odpadki od lanu in konoplje, lanene cunje,

190 — Rotterdam: žitarice, zdravilne rastline, živalska krma,
191 — Hamburg: nestisnjene kamilice, ostra poprova meta, lovorovi listi, paprika, ekstrakti za strojenje kože, rastlinska olja, škrob iz pšenice,
192 — Kaunas: ekstrakti za strojenje kože,
193 — Johannesburg: ponuja se zastopnik za konzervirano meso in gnjat, hmelj, slad, salamo, mandeljne, orehe, čreva, suhe češplje in druge kmetijske proizvode,
194 — Leipzig: ponuja se zastopnik za mandeljne, ribje in mesne konzerve, jajca, sir, vina, slanino, mast, surove kože, predelane kože, volno, konopljo in rudarske proizvode,
195 — Bukarešta: ekstrakti za strojenje suhih kože,
196 — Göteborg: patentne zadrgne na poteg,
197 — Amsterdam: razni proizvodi za izvoz v Južno Afriko,
198 — Tunis: pekmez od češpelj, konzervirani paradiznik v sodih ter škallah iz bele pločevine, ribje in mesne konzerve,
199 — Bukarešta: delniška družba, ki se bavi z zastopstvom v izvoznouvoznih poslih, išče zvezo z našimi izvozniki in uvozniki, ki bi hoteli delati za zamenjavo blaga z Romunijo,
200 — Hamburg: nudi se zastopnik z dolgoletno prakso za kemične in farmacevtske proizvode, zdravilne rastline, živalske masti, droge, eterična olja in terpentinska olja,
201 — Montevideo: suhe gobe išče zastopniška tvrdka,

Interesenti naj se obrnejo na »Obaveštajni oisek Zavoda za unapredjenje spoljne trgovine u Beogradu«, poštini predal 818 ali na »Delegacijo Zavoda za unapredjenje spoljne trgovine, Zagreb, Ilica 49/III., 2. stopnišče, ter naj pri tem navedejo tekočo številko povpraševanja oziroma ponudbe ter kraj, na katerega se povpraševanje oziroma ponudba nanaša.

barva, plesira in kemično snati oblike, klobuko itd. Škrobi in svetlolika srajca, ovratnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perilo

Ze v 24 urah

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8
Telefon št. 22-72.

Sestanek Jugoslovansko-italijanskega stalnega gospodarskega odbora

bo 30. aprila v Rimu. Iz Beograda namreč poročajo, da je bil o tem že dosežen definitivni sporazum. Vodja naše delegacije bo pomočnik trg. ministra dr. Obradović.

Zvišanje železniške tarife

Predlog za zvišanje železniških tarif bo maja meseca predložen tarifnemu odboru. Novo povišanje naj bi dalo državi 300 milijonov din več dohodkov, 15% zvišanje vozaarske takse pa še nadaljnjih 45 milijonov din, da bi bilo gospodarstvo skupno obremenjeno s 345 milijoni din novih izdatkov.

Cene sladkorni repi znova zvišane

Odkupne cene za sladkorno repo, ki jih morajo plačevati tovarne kmetovalcem, so bile lani v avgustu znižane na 20 do 22 din za 100 kg. Kasneje so bile zvišane na 25 din. Ker pa se je med tem ceno vsem žitaricam silno dvignila in ker je nevarnost, da bi kmetje zaradi večje rentabilnosti pšenice sejali samo pšenico, je vlada sklenila, da zviša odkupno ceno za sladkorno repo na 32 din za 100 kilogramov. Bati se je, da se bo zaradi tega zvišala tudi cena sladkorju. Z druge strani pa se zadržuje, da se cena sladkorju ne bo zvišala.

Zaposlitev delavstva manjša

Povprečno število zavarovancev OUZD-a je znašalo v februarju 1940. skupno 91.265 oseb, to je za 1.033 manj kot pred enim letom in za 1.321 več kot pred enim mesecem. Letošnji mraz je v veliki meri vplival na zaposlitev.

V konjunktornem pogledu so najbolj napredovale naslednje industrije: gradnje železnice, cest in vodnih zgradb (javna dela) za 1660 delavcev, javni promet za 1115 delavcev, a nazadovale so sledeče industrije: gozdno-žagarska industrija za 1322 oseb, gradnje nad zemljo za 702 delavca, tekstilna industrija za 528 delavcev, industrija kamenja in zemlje za 513 delavcev, industrija hrane in pijače za 396 delavcev, predelovanje lesa in rezbarstvo za 324 delavcev itd.

Vseh zavarovancev je torej 91.265, za 1.033 manj ko lanske leto. Moških zavarovancev je bilo 55.913 (— 336), ženskih pa 35.352 (— 697).

Odstotek bolnikov se je zvišal za 0,24% na 3,35%.

Povprečna dnevna zavarovana meza se je zvišala pri moških za 0,86 na 28,72 din, pri ženskah pa za 0,06 na 20,43 din.

Celotna dnevna zavarovana meza se je zvišala za 26.898,00 din na 2.327.927,20 din.

Zunanja trgovina

Bolgarska bo kupila v Češko-Moravski 6 milijonov kg kristalne sladkorja, kot kompenzacijo pa bo dobavila Češko-Moravski koruzo, oljate rastline, tobak in ovčje kože.

Italija je izvozila filmov v sezoni 1936/37. za 1 milijon lir, v naslednji sezoni za 7 in v lanskem že za 13 milijonov lir. Glavni kupec italijanskih filmov je bila Švica, nato pa USA, Portugalska, Španija in Brazilija.

Madžarska vlada je izdala uredbo, s katero se omejuje poraba sladkorja in masti.

V Budapešti je konferenca zastopnikov madžarske lesne industrije, katere namen je bil, da se določijo cene za les iz Podkarpatske Rusije.

Nemška pivovarniška industrija je zaradi regulacije izvoza piva, slada in hmelja ustanovila posebno zadrugo, ki bo dobila posebne izvozne kontingente. Upajo, da se bo sedaj izvoz nemškega piva znatno povečal.

Cena bombaža je na londonskem trgu znatno padla, kar je imelo za posledico, da je padla cena tudi ameriškega in egiptskega bombaža. Pričakuje pa se, da se bo cena bombaža zopet dvignila.

Batina tvrdka v Casablanci v Maroku je dobila naročilo od francoske vlade za dobavo vojaških čevljev. Batina bo zato v Maroku zgradil veliko tovarno za čevlje.

V Nizozemski Indiji je bila ustanovljena velika nemška trgovska družba, ki bo nakupovala v Nizozemski Indiji kavčuk in druge surovine za Nemčijo. Nemške trgovske ladje, ki so v nizozemskih pristaniščih, se baje pripravljajo, da prederejo angleško blokado in da pridejo v Vladivostok. Nizozemski parniki nočejo prevzeti za Nemčijo namenjenega blaga, ker se boje, da bi prišle na angleško črno listo in bi potem ne mogle več vzdrževati prometa med Nizozemsko in Nizozemsko Indijo.

Finska je sklenila novi trgovinski pogodbi z Latvijo in Litvo.

Trgovinska pogajanja med Japonsko in Sovjetsko unijo so bila pretrgana. Japonska delegacija je predčasno zapustila Moskvo.

Izvoz Združenih držav Sev. Amerike se je povečal v prvih šestih mesecih vojne v Španijo za 302 odstotkov, v Švico za 175, v Norveško za 156, v Sovjetsko Rusijo za 66, v Švedsko za 61, v Italijo za 54, v Nizozemsko za 37, v Dansko za 34 odstotkov, v Anglijo pa le za 15%, dočim je narasel v Francijo za 116 odstotkov. Izvoz se je tako zelo povečal tudi zato, ker je prenehal izvoz iz Nemčije v te države.

Ameriška proizvodnja avtomobilov je znašala v 1. letošnjem tromesečju 1.300.000 voz, za skoraj 300.000 voz več ko v istem času lani.

Gospodarski odnosi Italije in Jugoslavije

Izjava trgovinskega ministra dr. Andreja

Zaradi mednarodne situacije ter preobremenjenosti s posli v trgovinskem ministertvu je moral trgovinski minister dr. Andrej odložiti svoje potovanje na milanski velesejem in se zato njegove slovesne otvoritve ni mogel udeležiti. Zato pa je sprejel dopisnika agencije »Stefani« ter mu dal naslednjo izjavo o gospodarskih odnosih Jugoslavije in Italije:

»Kadar gre za okrepitev zamenjave blaga med dvema sosednjima državama, katerima se nudi mnogo možnosti za vedno tesnejše sodelovanje, se mora v prvi vrsti računati na pomoč, ki jo morejo v tem pogledu nuditi mednarodni velesejmi. Ti pripomorejo k razvoju medsebojne zamenjave, ker omogočajo na obeh straneh boljše razumevanje za koristi, ki jih daje medsebojna zamenjava blaga med dvema narodnima gospodarstvom, ki se medsebojno dopolnjujeta. Zaradi svojega zemljepisnega položaja, sijajne preteklosti in svojega stalnega napredka more milanski velesejem bistveno pripomoči k razvoju gospodarskih odnosov med Jugoslavijo in Italijo.

Gospodarski, politični in kul-

turni odnosi Jugoslavije in Italije so že dolgo vrsto let tako intenzivni, da je bilo popolnoma naravno, če se je na eni in na drugi strani čutila potreba, da se vodi račun o skupnih interesih. Ta zdrava in preudarna politika je dobila svoj izraz v sporazumih, ki so bili sklenjeni l. 1937.

Sklenitev teh sporazumov pomeni začetek nove dobe, iskrenega in konstruktivnega sodelovanja. Obseg italijansko-jugoslovanske zamenjave blaga je bil vedno pomemben. Vendar pa je treba stalno opozarjati na vse to, kar more ugodno vplivati na razvoj gospodarskih odnosov med obema državama in zlasti na dopolnjevanje obeh gospodarstev.

Jugoslavija dobavlja Italiji številne proizvode, predvsem les, živilo in agrarne proizvode. Italija izvaž v Jugoslavijo mnoge industrijske izdelke, tekstilne predmete, a tudi nekatere kmetijske proizvode kakor riž in južno sadje. L. 1933. je šlo 21,48% vsega našega izvoza v Italijo, 15,92% vsega jugoslovanskega uvoza pa je bilo iz Italije. Kasneje so te številke zelo padle in so znašale l. 1913. le 6,43% izvoza in 8,49% uvoza.

Lani pa je udeležba Italije že znatno narasla ter dosegla 10,57% našega izvoza in 11,71% našega uvoza. Ta dvig dokazuje, da ni gospodarsko sodelovanje med Jugoslavijo in Italijo samo dopolnjevanje obeh gospodarstev, temveč je prvovrstne važnosti za obe državi, zlasti v sedanjih okoliščinah mednarodne politične situacije.

Dobave - licitacije

Direkcija drž. rudnika Senjski rudnik sprejema do 16. aprila ponudbe za dobavo 10 rezilnih strojev; 23. aprila induktorskih telefonskih aparatov.

Pomorsko-zrakoplovna šola v Divuljah sprejema 20. aprila ponudbe za dobavo raznih pisalnih in risalnih potrebščin.

Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do 22. aprila ponudbe za dobavo bodljive žice, cevi za vrtnarje; 29. aprila popravilo teodolita; 22. aprila raznega elektr. instalacijskega materiala.

Direkcija drž. rudnika Senjski rudnik sprejema do 23. aprila ponudbe za dobavo strojne opeke, cinkovega belila ter okra, kavčukastih cevi, mizarskega okovja ter 20 parov nepremičljive obleke; 30. aprila 20.000 kg cementa, palice za elektr. varjenje.

LICITACIJE

Dne 22. aprila bo v intendanturi Jadranske divizijske oblasti v Splitu licitacija za dobavo večje množine petroleja in dne 24. aprila v intendanturi Boko Kotorske v Hercegovnem.

Doma in po svetu

Madžarski min. predsednik Teleky pride 1. maja v Beograd, da se dogovori glede skupnega stališča Madžarske in Jugoslavije z ozirom na pričakovano ofenzivo zavezniškov proti izvozu blaga v Nemčijo.

Ban dr. Šubašić je odredil, da se uporabljajo določbe uredbe o kontroli cen za naslednji gradbeni material: opeko, tudi strešno, apno, cement, stavbeni les in betonsko železo.

Slovenski književniki z Otonom Zupančičem na čelu so na povabilo hrvatskih književnikov odšli v Zagreb, in da vrnejo njih obisk v Ljubljani, priredili v petek v Zagrebu recitacijski večer, ki je zelo dobro uspel. Od hrvatskih književnikov so bili najprisrčnejše sprejeti.

V soboto so bili sprejeti slovenski književniki od dr. Mačka, katerega je vse predstavil dr. Jakovljević, predsednik Društva hrvatskih književnikov in glavni urednik »Hrv. dnevnika«. Dr. Maček je med drugim izjavil slovenskim književnikom, da bo Slovenija dobila avtomatično iste pravice ko Hrvatska.

Pripravlja se uredba, s katero se bosta uvedla dva brezmesna dneva v tednu. Brezmesna dneva bi bila ponedeljek in petek. Če bi se ta uredba res uvedla, bodo zlasti prizadeti revni sloji, ker je mesna juha še vedno najcenejša in najbolj izdatna hrana. Vprašanje pa je tudi, če je uredba brezmesnih dnevov res potrebna.

V Zagrebu je bil ubit odvetnik dr. Zdravko Lenac, pristaš Ljotičevega »Zbora«, bivši veliki župan. Pred svojo hišo je bil zadet od več revolverjskih strelcev ter je pri prevozu v bolnišnico umrl.

Na seji odbora osrednjega tajništva delavskih zbornic je bil sprejet predlog, da se mora SUZOR takoj likvidirati in da se uvede avtonomno socialno zavarovanje po pokrajinah.

Člani strokovne zveze mornarjev v Splitu so na sestanku v Splitu sklenili, da bodo zahtevali višje plače in ugodnejše delovne pogoje.

V Zagrebu in Beogradu bi potrebovali za nova poslopja letos okoli 900 vagonov betonskega železa, ki ga pa ni na razpolago. Nevarnost je zato, da bo zaradi pomanjkanja tega železa gradbena delavnost ovirana.

Kakor so se prej vsa društva združevala v enotnih vsedržavnih centralah, tako se sedaj razdružujejo v pokrajinske organizacije. Tako se je sedaj ustanovilo posebno Hrvatsko veterinarsko društvo, ki pa bo tvorilo z Jugoslovanskim veterinarskim združenjem Zvezo veterinarskih združenj Jugoslavije. Podoben sklep je bil sprejet tudi na obnem zboru Izseljenske zveze v Zagrebu.

Tržnica v Banjaluki, ki bo zgrajena po vzoru zagrebske tržnice in ki bo veljala 3 milijone din, bo v kratkem končana.

Novi dom Zdrženja trgovcev v Zagrebu je bil v petek slovesno odprt.

Nov železni most čez Kolpo pri Karlovcu se bo začel v kratkem postavljati. Most bo izdelala Brodsko tvornica vagonov.

Proračun trga Tržica izkazuje 1.499.303 din izdatkov.

Proračun mesta Kranja izkazuje 3.329.553 din izdatkov.

Razstava nemških fotografij in drugih slik je bila odprta v Dubrovniku.

Italijanska šolska ladja »Amerigo Vespucci« je prišla v Gruzo. Na krovu je 300 oficirskih aspirantov.

Bolgarski finančni minister Božilov je predložil sobranju proračunski predlog za l. 1940/41. Redni proračun znaša 8011 milijonov levov, izredni pa 450 milijonov levov. V primeri z lanskim je novi proračun zvišan za skoraj 30%.

Finančni senatni odbor je sprejel zakonski načrt, s katerim se daje fin. ministru za potrebe vojne sile Italije na razpolago 8 milijard lir.

Svetovna razstava v Rimu leta 1942. naj bi se imenovala po mnemu Italijanov »olimpiada miru in civilizacije«.

Italija bo letos naselila v Albaniji 50.000 italijanskih delavcev in kolonistov.

Švica je kupila od Grčije ladjo »Nora« s tonažo 4206 ton.

V najnovejši izdaji Hitlerjeve knjige »Mein Kampf« so ostala protiboljševistična mesta nespremenjena, vendar pa se ta izdaja ne sme izvažati v tujino, temveč je dovoljena le notranja prodaja.

Anglija je dosedaj naročila v USA nad 10.000 letal.

65 vlakov premoaga prihaja, kakor poroča »Giornale d'Italia« vsak dan iz Nemčije v Italijo. Vest beležimo le kot kronisti.

Prvič v zgodovini se je dogodilo, da stoji na straži pred kraljevo palačo v Londonu vojak, ki ne zna angleško. To so vojaki iz francoskega dela Kanade.

Zaradi zaštite proti špionazji je v Angliji prepovedano posadkam tujih ladij, da bi stopile na kopno.

Angleška admiraliteta je izdala uradno poročilo o vzrokih, zaradi katerih je bila nemška oklopna »Admiral v. Spee« potopljena. Angleška admiraliteta pravi, da so se nemški mornarji uprli in da se niso hoteli spustiti v novo bitko z angleškimi ladjami. Oficirji so si sicer prizadevali, da bi zbrali prostovoljce, toda od 1000 mornarjev se jih je pridavilo samo 60. Nato je sporečel kapitan ladje to v Berlin, nakar je prišlo povelje o potopitvi ladje.

7 in pol milijona litrov olja in petroleja so zaplenile carinske oblasti v Bostonu z nemške ladje »Pauline Friedrich«. Olje so vrnili družbi »Oil Comp.«.

Med Litvo in Sovjetsko Rusijo se vodijo pogajanja o preselitvi 60.000 Litovcev iz Sovjetske Rusije v Litvo. Pogajanja potekajo ugodno.

V Združenih državah Sev. Amerike bodo v kratkem začeli graditi 10 novih vojnih ladij ter modernizirati 31 podmornic.

Velik požar je nastal na švedskem letališču v Malmöju. Sodijo, da je bil ogenj podtaknjen od agentov neke tuje velesile.

Na petrolejskih poljih v dolini Prahova v Rumuniji je znova nastal požar, ki ga je povzročil neki delavec iz nepazljivosti. Požar pa so mogli lokalizirati.

Nove poštné tarife

Pod tem naslovom je izdal Aleksandar M. Tomić celotno poštno tarifo, ki velja od 1. aprila 1940. dalje. V brošuri so navedene prav vse tarife in tudi pregledno. Nova poštna tarifa velja le 5 din in se dobi v vseh knjigarnah in tudi v večjih trafikah ali pa pri reklamno-nakladnem zavodu Aleksandar Tomić, Zagreb, Tomičeva ulica 12, dvor.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja delodajalce,

da so v prejšnjem mesecu dostavljeni plačilni nalogi zapadli v plačilo. Prispevki morajo biti poravnani v osmih dneh po prejemu plačilnega naloga!

Za čuvanje pravice zavarovancev do pokojnine je potrebno, da so zavarovani prispevki dejansko plačani!

To opozorilo je smatrati kot opomin! Proti delodajalcem, ki ne bodo poravnali prispevkov, mora urad uvesti prisilno izterjavo brez predhodnega opomina. Urad izvršuje važne socialne dolžnosti, ki ne dopuščajo odlašanja.

Ena pola je tako velika

Prodajte vedno pravi
»Cellophan«
za vkuhanje

v zavoju z modro-oranžnimi prugami, pe bodo Vaši kupci vedno zadovoljni. Po ugodnih cenah dobijete največjo polno in kot steklo prosojno, res izvrstno vrsto, ki tudi brez gumijastih zaponk varuje vsebino steklenic. Ne pušča zrak, ne poka in popolnoma gotovo štiti, da se vsebina ne pokvari.

Kupilna cena
Din 1.75
Prodajna cena
Din 2.50

»Oracel« ZAGREB
SVAČICEV TRG 6

Koliko trgovcev gre na letni dopust in odmor?!

1—2%!! Vsi drugi pa se mučijo in delajo brez ozira na zdravje!

Zato vsaj doma pijte

RADENSKI ZDRAVILNI VRELEC

istega z rdečimi srci,

našo najboljšo prirodno mineralno vodo. Zdravje in užitek!